

A FILOZÓFIA
ÚTJAI

HERMENEUTIKA ÉS DEMOKRÁCIA

Nyíró Miklós (szerk.)

A FILOZÓFIA
ÚTJAI

A demokráciával kapcsolatos kérdések, az annak gyakorlatát illető vélemények mindennapos beszélgetéseink szerves részét képezik. Érintettségé jogán – bizonyos értelemben – mindenki „ért hozzájuk”. A „hermeneutika” kifejezés viszont, mely hagyományosan a szövegértelmezés tudományaként volt ismert, jellemzően csak szűk szakmai körökben használatos. Mindazonáltal e diszciplína a 20. század során új jelentőségre tett szert, elsősorban Martin Heidegger és tanítványa, Hans-Georg Gadamer munkásságának köszönhetően. Az új emberkép szerint, mely e szerzőknél kirajzolódik, az emberi „ittlétet” mindenekelőtt halandósága, végessége, időisége, s az ezen időiségben számára felnyíló mindenkori létértelem tünteti ki a létezők körében. Innen tekintve az ember minden világviszonyulásában értelmező, megértő, vagy éppen e megértésben kudarcot valló lénynek bizonyul – ezzel pedig a hermeneutika magában az emberi egzisztálás dimenziójában ver gyökeret, e dimenzió tekintetében tesz szert egyetemes jelentőségre.

Állampolgári mivoltunkban, s társadalmi érintkezéseink során tehát mindannyian érdekeltek vagyunk a demokrácia kérdéseiben. Megértő, értelmező módon viszont már mindig is érintettek vagyunk tulajdon létünkben, egzisztenciánkban. Mi rejlik azonban abban a viszonyban, mely e két elemi érintettségünk közt vélhetően fennáll? Hogy tehát az interpretáció tudományaként értett hermeneutika miként hozható összefüggésbe a demokrácia kérdéseivel, miként tehet az szert a politikai-társadalmi rendet illető, mégpedig közel sem marginális, hanem bizonyos tekintetben nagyon is alapvető jelentőségre – elsősorban ezeket a kérdéseket igyekeztünk körbejárni ama 2010-ben, Miskolcon megrendezett konferencia keretében, melynek előadásait itt – szerkesztett, alkalmanként kibővített változatban – a Tisztelt Olvasó figyelmébe ajánljuk.

NYÍRÓ MIKLÓS (szerk.)

HERMENEUTIKA ÉS DEMOKRÁCIA

Tanulmányok

Fehér M. István tiszteletére

2990 Ft

ISBN 978-963-414-348-2

9 789634 143482

webshop.harmattan.hu

L'Harmattan

L'Harmattan

A FILOZÓFIA ÚTJAI

Sorozatszerkesztő

FEHÉR M. ISTVÁN

A sorozatban eddig megjelent:

Schwendtner Tibor (szerk.): *Metszéspontok.
A fenomenológia és a hermeneutika határvidékén*

Fehér M. István: *Hermeneutikai tanulmányok I.*

Margitay Tihamér–Schwendtner Tibor (szerk.):
Tudomány megértő módban. Hermeneutika és tudományfilozófia

Schwendtner Tibor: *Szabadság és fenomenológia.
Tanulmányok Husserlről és Heideggerről*

Vető Miklós: *Simone Weil vallásos metafi zikája*

Susszer Zoltán László (szerk.): *Útkereső értelmezések*

Nyíró Miklós: *Nyelviség és nyelvfelvedtség
– Hans-Georg Gadamer és a nyelv hermeneutikája*

Olay Csaba: *Hannah Arendt politikai egzisztencializmusa*

Richard Rorty: *Filozófia és társadalmi remény*

Nyíró Miklós (szerk.): *Hans-Georg Gadamer – egy 20. századi humanista*

Nyíró Miklós (szerk.): *Filozófia a globalizáció árnyékában: Richard Rorty*

W. Schmidt-Biggemann: *Teodícea és tények.
A német felvilágosodás filozófiai profilja*

Michael Quante: *A cselekvés hegelii koncepciója*

Nyíró Miklós (szerk.): *Filozófia mint de(kon)strukció: Heidegger és Derrida*

Fehér M. István, Lengyel Zsuzsanna Mariann, Nyíró Miklós,

Olay Csaba (szerk.): *„Szót érteni egymással”
– Hermeneutika, tanulmányok, dialógus*

Fehér M. István, Kiss Andrea-Laura, Lengyel Zsuzsanna Mariann,

Nyíró Miklós (szerk.): *Vitában egymással – Filozófusok disputái, kontroverziái*

Hermeneutika és demokrácia.

Tanulmányok Fehér M. István tiszteletére

L'Harmattan Kiadó – MTA–ELTE Hermeneutika Kutatócsoport
Budapest, 2017

A kötet kiadása az EFOP-3.6.1-16-2016-00011 jelű
„Fiatalodó és Megújuló Egyetem – Innovatív Tudásváros –
a Miskolci Egyetem intelligens szakosodást szolgáló intézményi fejlesztése”
projekt részeként – a Széchenyi 2020 keretében – az Európai Unió
támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósult meg.

© L'Harmattan Kiadó, 2017

ISBN 978-963-414-186-0

A kiadásért felel Gyenes Ádám, a L'Harmattan Kiadó igazgatója.

A kiadó kötetei megrendelhetők,
illetve kedvezménnyel megvásárolhatók:

L'Harmattan Könyvesbolt
1053 Budapest, Kossuth L. u. 14–16.
Tel.: (+36-1) 267-5979
harmattan@harmattan.hu
webshop.harmattan.hu

• TARTALOM •

<i>Szerkesztői előszó</i>	7
<i>Fehér M. István: Hermeneutika és demokrácia.</i> A szövegértelmezéstől a társadalmi együttélésig	13
<i>Nyíró Miklós: Hermeneutika mint társadalomkritikai paradigmaváltás</i>	48
<i>Olay Csaba: Pluralitás és nyitottság: hermeneutikailag és politikailag</i>	92
<i>Lőrincz Csongor: A demokrácia ígérete (latencia és nyilvánosság között)</i>	110
<i>Kulcsár-Szabó Zoltán: Reprezentáció és politikai nyilvánosság Carl Schmittnél</i>	134
<i>Losoncz Alpár: „A vad demokrácia” – az ellentmondások örvényében</i>	149
<i>Krémer Sándor: Rorty a demokráciáról.</i>	170
<i>Boros János: Az irónia szolidáris hermeneutikája. Néhány megjegyzés Fehér M. István Rorty-értelmezéséhez</i>	183
<i>Lengyel Zsuzsanna Mariann: A demokrácia éthosza hermeneutikai nézőpontból (kitekintéssel Heideggerre)</i>	194
<i>Jani Anna: Mit-dasein: A mű dologiséga és a történeti ittlét igazsága</i>	217
<i>Kiss Andrea-Laura: A demokrácia mint játék. Hermeneutikai lábjegyzet a demokrácia fogalmához</i>	234
<i>Veres Ildikó: A hiány és a titok, a deficiencia és az itt-lét halandó történetiségének egzisztenciális ontologikuma – Király V. István, a „gondolkodás dolgaival foglalkozó szerző”</i>	249